

ДИСЦИПЛІНАРНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ АДВОКАТА

На сьогоднішній день інститут дисциплінарної відповідальності адвоката в Україні регламентований нормами Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» від 05.07.2012 р. За для того аби знайти розуміння цьому поняттю пропонуємо спочатку звернутись до самих понять: «Відповідальність» та «Дисциплінарна відповідальність».

Відповідальність — загальносоціологічна категорія, яка виражає ставлення особи до певних вимог висунутих суспільством, обов'язків, соціальних завдань, норм і цінностей. Відповідальність означає усвідомлення суті та значення діяльності, наслідків для особистості і суспільства в цілому, соціального розвитку (Ермоленко А. Н. Этика ответственности и социальное бытие человека. — Киев., 1994. — С.62).

Дисциплінарна відповідальність — є одним із видів юридичної відповідальності, яка встановлюється законодавством за протиправну поведінку працівника або службовця. Вона є обов'язком працівника або службовцем понести покарання, передбачене нормами певного законодавства, за протиправне невиконання чи неналежне виконання своїх обов'язків (Коваленко К. В. Загальна та спеціальна дисциплінарна відповідальність // Форум права. — 2008. — № 2. — С.231–236).

У науковій літературі питання дисциплінарної відповідальності адвокатів досліджували такі вчені як, І. Л. Бронз, А. М. Бірюкова, Т. В. Варфоломеева, В. І. Галаган, В. Г. Гончаренко, С. В. Гончаренко, Ю. М. Грошевий, В. В. Долежан, В. С. Зеленецький, А. В. Іщенко, А. Ф. Коні, С. М. Логінова, Таварткіладзе, В. М. Тертишник, В. М. Хабибуллін, П. В. Хотенець, О. Г. Яновська та інші вчені, однак на даний час недостатньо дослідженим залишається питання дисциплінарних стягнень, які можуть бути застосовані у випадку здійснення адвокатом дисциплінарного проступку.

Аналізуючи законодавство сьогодення, яке регламентує адвокатську та захисну діяльність, а це зокрема і Конституція України, яка до речі гарантує кожному право на захист та право на безкоштовну правову допомогу, і Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» 05.07.2012 р., Закон України «Про безоплатну правову допомогу» 02.06.2011 р., також Правила адвокатської етики, ми не знайдемо визначення поняття-дисциплінарна відповідальність адвоката.

Також, цього поняття не існує ні в Федеративному положенні Німеччини про адвокатів, ні в законодавстві Австрійської Республіки, законодавстві Франції та Польщі.

В нині діючих нормах український законодавець говорить, що єдиною підставою для притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності є вчинення ним дисциплінарного проступку. Самого поняття дисциплінарного проступку законодавець не наводить, але в ч. 2. ст 34 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» він конкретизує які саме діяння слід кваліфікувати як дисциплінарний проступок, а саме: 1. порушення вимог не-сумісності; 2. порушення присяги адвоката України; 3. порушення правил адвокатської етики; 4. розголошення адвокатської таємниці або вчинення дій, що призвели до її розголошення; 5. невиконання або неналежне виконання своїх професійних обов'язків; 6. невиконання рішень органів адвокатського самоврядування; 7. порушення інших обов'язків адвоката, передбачених

законом.

Якщо перші шість пунктів даної частини деталізовані, то варто звернути увагу на те, що сьомий пункт, в якому говориться про порушення інших обов'язків передбачених законом, є бланкетним і для його деталізації потрібно звертатись до так званої бланкетної бази. Бланкетною базою для конкретизації цього пункту на сьогодні виступає в першу чергу Кримінальний Процесуальний кодекс України в якому діяльність адвоката дуже широко

висвітлена і він наділений широким колом повноважень, також це Цивільний Процесуальний кодекс, і Господарський Процесуальний кодекс в якому адвокат наділений не таким широким колом повноважень, але все таки його роль в цих процесах є немаловажною.

Стаття 35 ЗУ «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» встановлює види дисциплінарних стягнень які можуть бути застосовані до адвоката, який вчинив дисциплінарний проступок: 1. попередження 2. зупинення права на заняття адвокатською діяльністю на строк від одного місяця до одного року;

3. для адвокатів України — позбавлення права на заняття адвокатською діяльністю з наступним виключенням з Єдиного реєстру адвокатів України, а для адвокатів іноземних держав — виключення з Єдиного реєстру адвокатів України. На наш погляд, даний перелік санкцій не є досконалим, оскільки, дуже часто до адвоката застосовується несправедливе покарання, яке не відповідає тяжкості вчиненого ним діяння і цим самим законодавець завуальовано потурає основоположний принцип призначення будь-якого виду покарання-принцип пропорційності покарання. Такий висновок ми робимо з того, що різниця між попередженням та зупиненням права на заняття адвокатською діяльністю, а тим паче, позбавлення такого права є дуже суттєва і тому Кваліфікаційно-дисциплінарній комісії адвокатів дуже часто важко визначити законний та справедливий вид покарання при його призначенні.

В цьому випадку корисно було би звернутись до досвіду провідних європейських країн. Так, в законодавстві Німеччини присутній вид покарання, як штраф в розмірі до 25 тис. євро, заборона на участь в певному виді процесу на певний строк.

Досить широким колом санкцій наділене Французьке законодавство, крім цивільно-правової відповідальності до адвоката може бути застосований такий вид покарання як догана і вже як крайній захід впливу — виключення із асоціації адвокатів.

Враховуючи вищесказане можна дійти висновку, що українське законодавство є не досить досконалим. Вважаємо, за необхідним приділити увагу більш повній деталізації дисциплінарних стягнень, які можуть бути застосовані до адвоката, розширити коло санкцій які можуть бути застосовані до адвоката, цим самим дати можливість більш справедливо призначати покарання і більш сумісно с тяжкістю протиправного діяння. Так до вже існуючих санкцій потрібно додати такі види покарання як догана і штраф.